

Konjunkturbarometer

Kvartal 3 – 2023

Fortsatt tillväxt för trygghetsskapande tjänster

Sammanfattning

Otrygghet från kriminalitet är en aktuell samhällsutmaning, vilket leder till att efterfrågan på säkerhetsföretagens tjänster är rekordhög, trots den ekonomiska lågkonjunkturen.

Hela 77 procent av säkerhetsföretagen rapporterar att efterfrågan för deras tjänster har ökat under det tredje kvartalet 2023. Samtidigt rapporterar 66 procent av företagen att antalet anställda har vuxit under kvartalet. På sex månaders sikt anger 80 procent av företagen att efterfrågan på tjänster och antal anställda kommer att öka.

Kompetensförsörjningen är dock en utmaning. Det är en klar majoritet på 86 procent av företagen som svarar att de har brist på personal.

Två reformförslag för att underlätta rekryteringsarbetet:

- Utforma nya utbildningar, med hänsyn till de skilda roller som finns i branschen.
- Stärk Polismyndighetens, SÄPO:s och Länsstyrelsernas anslag så att handläggningstider för utbildning och personalgodkännanden kortas ned. Digitalisering kan användas i ökad utsträckning för att minska på ledtiderna.

Trygghet medför många samhällsekonomiska fördelar, inklusive att Sverige blir mera attraktivt för internationella investeringar. År 2030 kan utländska direktinvesteringar vara i storleksordningen 100 miljarder kronor högre i Sverige, om landet går mot ökad snarare än minskad trygghet.

Säkerhetsföretagen vill bidra till förståelsen över den samhällsekonomiska prislappen för kriminalitet. Vid sidan av direkta statiska kostnader, påverkar kriminalitet även företagande och investeringar. Det finns omfattande stöd i internationell forskning för att investerare har en preferens för länder med lägre nivåer av kriminalitet. I Sverige kan man tänka sig ett scenario där landet tills 2030 har gått mot ökad trygghet, och en där landet går mot minskad trygghet. Om utvecklingen sker mot ökad trygghet, kommer utländska direktinvesteringar i Sverige år 2030 att vara i storleksordningen hundra miljarder kronor mera, jämfört med om landet går mot minskad trygghet.

Konjunkturbarometern

Metod

Säkerhetsföretagens första konjunkturbarometer publicerades innan sommaren 2020, som en följd av den rådande pandemin. Därefter publicerades månadsvisa konjunkturbarometrar. Våren 2021 beslutades att konjunkturbarometern istället ska publiceras kvartalsvis. Innevarande undersökning är den fjärde kvartalsbarometern. Från och med Q3 år 2021 ingår också företag inom säkerhetsteknik inom ramen för undersökningen.

Säkerhetsföretagens konjunkturbarometer baseras på samma frågor som Konjunkturinstitutet ställer till tjänsteföretag i sin månads- och kvartalsmässiga Konjunkturbarometer. Frågorna återfinns i sin helhet i bilaga 1. Säkerhetsföretagens barometer bygger på en webbenkät till VD:arna för branschens företag. Totalt har svarstiden uppgått till fyra veckor. Både en första inbjudan och en påminnelse har skickats ut.

I likhet med Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer är undersökning kvalitativ och innehåller inte några frågor om absoluta tal. På så sätt kan undersökningen ge en snabbhet som är viktig för att spegla situationen i så nära nutid som möjligt. Barometern blir därmed en indikator på hur det möjliga utfallet kan tänkas bli, vilket i sin tur fångas upp av traditionell statistik. Säkerhetsföretagens konjunkturbarometer publiceras kvartalsvis.

Viktning, bortfall och populationsuppräknings

Enkätsvaren sammanställs anonymt av Säkerhetsföretagen. En viktning görs för att ta hänsyn till företagens storlek, där svaret från ett större företag ges större vikt än svaret från ett litet företag. I linje med Konjunkturinstitutet används olika mått på företagsvikt baserat på bransch och för olika frågor. För alla sektorer utom tillverkningsindustrin används enbart antalet anställda.

Tabell 1 nedan visar representationen för bevakning, parkering, hemlarm, värdetransporter och viss säkerhetsteknik. Dock är svarsfrekvensen nedbrutet per sektor olika i de olika segmenten. Svaren täcker ca 85 procent av omsättningen. Totalt har 19 företag besvarat enkäten. Företagen som deltar i enkäten har verksamhet i hela landet och har inom sig över 90 procent av alla anställda i branschen bevakning. Därutöver ingår hemlarm, parkering och viss säkerhetsteknik. Svaren förefaller vara i linje med de normalvärden som anges i Konjunkturinstitutets metodbok om viktade svarsfrekvens.

Tabell 1 – Företag i urvalsram och i undersökning (totalt inom bevakning, hemlarm, parkering och värdetransporter)						
Storleksklass antal anställda	Antal företag i urvalsramen	Antal företag i undersökningen	Antal anställda urvalsram	Andel anställda i urvalsram (%)	Antal anställda i undersökningen	Andel i urvalet (%)
0 till 9	400	8	1 152	5,4	37	0,3
10 till 19	73	1	989	4,6	18	0,2
20 till 49	50	3	1 425	6,6	84	0,7
50 till 99	17	0	1 131	5,3	0	0,0
100 till 199	8	2	1 080	5,0	235	2,1
>199	16	5	15 687	73,1	11 014	96,7
Totalt	564	19	21 464	100	11 388	100,0

Undersökningen ger en viss överrepresentation för större företag. Bortfallet av små företag utgörs till absoluta merparten av mindre parkeringsföretag, som är många till antalet men bedriver mycket begränsad verksamhet sett till omsättning och anställda. Urvalet avseende bevakningsföretag får anses representativt i sin helhet sett till verksamhet som utövas av väktare, ordningsvakter mm. Statistiken räknas upp för att ta hänsyn till företagsstorlek samt representationen sett till respektive segment.

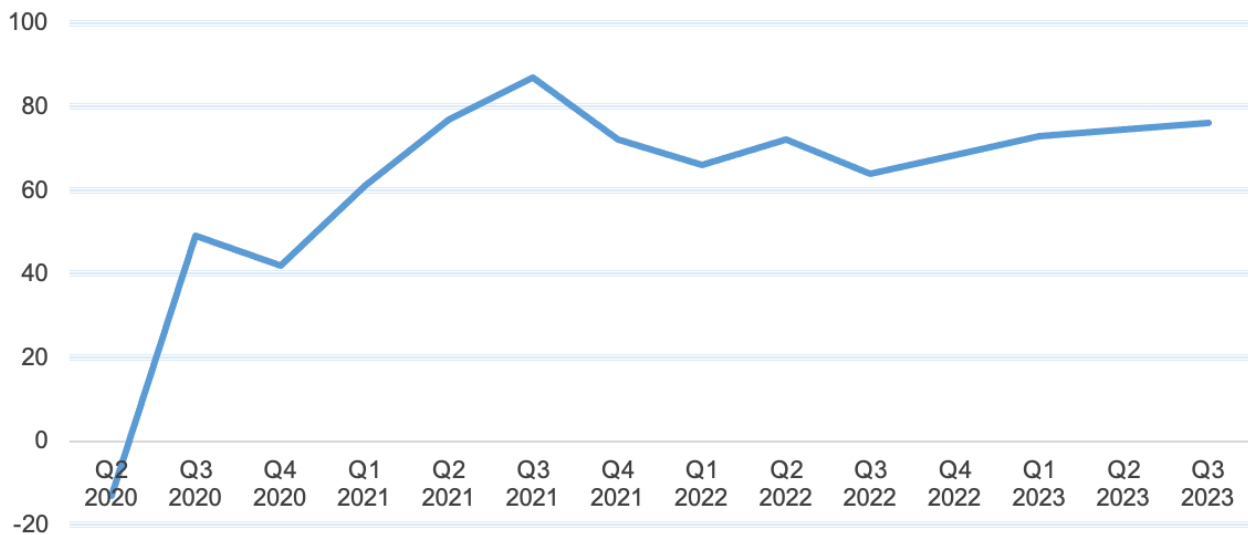
Konjunkturbarometer

I linje med Konjunkturinstitutets barometer beräknas ett antal indikatorer från de nettotal som presenteras längre fram i rapporten. En konfidensindikator för säkerhetsföretag beräknas baserat på samma nettotal som Konjunkturinstitutet använder för tjänstesektorn som helhet.

Måttet utgörs av två utfallsvariabler - utveckling av företagets verksamhet samt efterfrågan på företagets tjänster - samt en variabel för förväntningar; efterfrågan på företagets tjänster.

Konfidensindikatorn, som baseras på nuvarande efterfrågan och framtida syn på det samma, ökar starkt till +76, vilket får betraktas som starkt optimistiskt i ett förhållandevis osäkert ekonomiskt läge. Detta reflekterar att efterfrågan för säkerhetstjänster växer, som en konsekvens av den utbredda kriminaliteten i samhället.

Figur 1. Konfidensindikator säkerhetsbranschen 2020-2023 (ej säsongrensad)

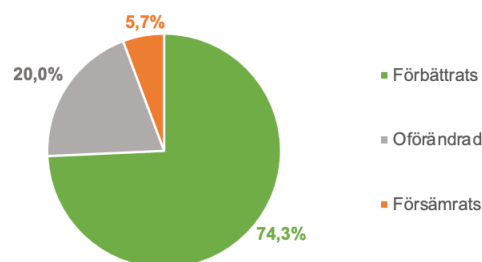
Nettotal

Konjunkturinstitutet gör nettotal som utgörs av skillnaden mellan andelen respondenter som svarat exempelvis ökat respektive minskat eller bättre respektive sämre på en fråga. På samma sätt gör Säkerhetsföretagen nettotal från svaren på frågorna i enkäten till företagen.

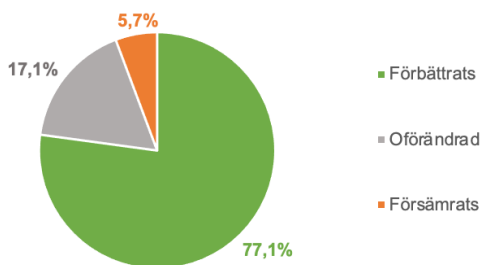
Av säkerhetsföretagen anger 74 procent att efterfrågan ökar i kvartal 3. Knappt 6 procent anger att verksamheten försämrats under årets tredje kvartal, en förbättring jämfört med början av året. Då var det 54 procent av företagen som upplevde ökad efterfrågan medan 9 procent upplevde minskad. Optimismen avspeglar sig även i att hela 77 procent av säkerhetsföretagen ser en ökad efterfrågan på företagets tjänster de senaste tre månaderna. Av företagen anger också

66 procent att antalet anställda har ökat det senaste kvartalet.

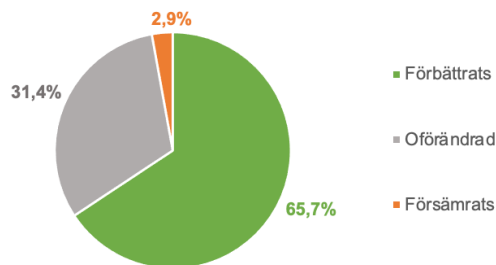
Figur 2. Hur har företagets verksamhet utvecklats de senaste tre månaderna?

Figur 3. Efterfrågan på företagens tjänster har de senaste 3 månaderna

Figur 4. Antalet anställda har de senaste 3 månaderna

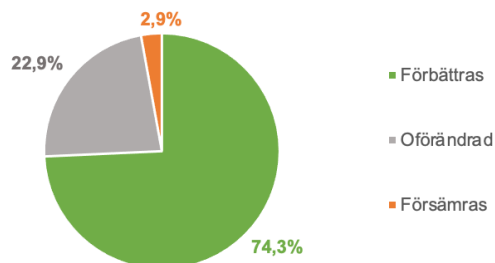

Prognos

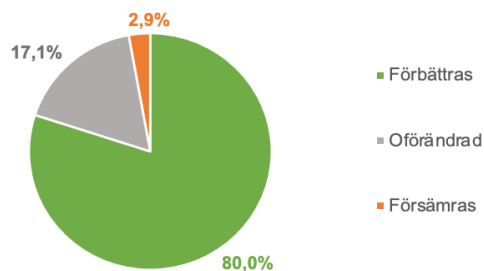
Under de kommande tre månaderna förväntar sig 74 procent av företagen en ökad efterfrågan på de tjänster som erbjuds, medan enbart 3 procent förväntar sig en nedgång.

På ännu längre sikt, under de kommande sex månaderna, är det 80 procent som förväntar sig tillväxt. Marknaden för säkerhetstjänster bedöms vara växande av företagen i branschen, vilket är i linje med samhällsutvecklingen där kriminalitetens negativa samhällspåverkan alltmer lyfts fram. Trygghet har ett omfattande ekonomiskt värde i dagens Sverige, vilket kan förklara den starka efterfrågan som finns för säkerhetstjänster.

Figur 5. Efterfrågan på företagets tjänster väntas de närmaste 3 månaderna

Figur 6. Efterfrågan på företagets tjänster väntas de närmaste 6 månaderna

Fördjupning

Ökad trygghet fram tills 2030 kan främja internationella investeringar i Sverige

Sverige präglas idag av omfattande otrygghet från kriminalitet, vilket leder till olika former av samhällsekonomiska kostnader. Otrygghet från kriminalitet skapar som exempel betydande kostnader för näringslivet, hämmar investeringar i ekonomin och medför en välfärdsförlust för medborgarna. Om nivån av otrygghet ökar i samhället skapas därmed ytterligare samhällsekonomiska förluster, medan ökad trygghet medför samhällsekonomiska vinster.

Det är viktigt att bättre kartlägga de olika samhällsekonomiska vinsterna med ökad trygghet. Anledningen är att en ökad förståelse är relevant i policysammanhang och medför att det blir enklare att mobilisera resurserna som krävs för att realisera visionen om ökad trygghet. Denna kartläggning är också relevant för att förstå den samhällsekonomiska bördan som skapas ifall utvecklingen mot ökad otrygghet fortsätter i Sverige.

Säkerhetsföretagen menar att Sverige fram tills 2030 kan utvecklas enligt tre scenarion. Idag är det en dryg fjärdedel av allmänheten i Sverige som upplever otrygghet i sitt närområde, medan motsvarande andel i de övriga nordiska länderna är omkring en tiondel av allmänheten (Eurostat). Scenario 1 normalscenariot är att det även år 2030 är omkring 25 procent av allmänheten i Sverige som upplever otrygghet i sin omgivning, det vill säga situationen med otrygghet förblir som nu. Scenario 2 minskad trygghet är att andelen som upplever otrygghet i sitt närområde ökar till mer än en tredjedel av allmänheten i Sverige fram tills 2030. Scenario 3 ökad trygghet är att tryggheten ökar, så att en femtedel eller färre av allmänheten upplever otrygghet i sin omgivning.

Hur påverkar utvecklingen enligt dessa scenarier samhällsekonomin? En första fördjupning som presenteras i denna kvartalsrapport handlar om internationella investeringar, FDI (foreign direct investments). Det finns omfattande stöd i internationell forskning för att förekomsten av kriminalitet minskar attraktionskraften för internationella investeringar, det vill säga investerare har en preferens för länder med lägre nivåer av kriminalitet (se till exempel Brown & Keva 2017 samt Blanco, Ruiz & Wooster 2019). En ny studie av Ana Carolina Garriga och Brian J.

Phillips jämför nivån av utländska direktinvesteringar i olika regioner av Mexiko. Forskarna bekom studien bygger en multivariabel modell med de faktorer som påverkar investeringar och kan därmed undersöka hur kriminalitet, allt annat lika, påverkar nivån av investeringar från omvärlden. Det visar sig att skillnaden mellan lägsta och högsta nivån av kriminalitet, vilket mäts genom aktiviteten bland kriminella gäng, motsvarar 31 procent mindre internationella investeringar.

Det finns i litteraturen en avsaknad av konkreta mätningar på hur nivån av investeringar procentuellt varierar med nivån av trygghet, estimatet är därmed värdefullt. Den fråga som vi vill undersöka är hur ökad eller minskad trygghet fram tills år 2030 påverkar nivån av investeringar i Sverige. Ett antagande som görs i beräkningarna är att skillnaden mellan scenario 2 minskad trygghet och scenario 3 ökad trygghet motsvarar hälften av effekten som observerats mellan olika regioner av Mexiko. Detta är ett försiktigt antagande, det är möjligt att storlekseffekten i själva verket är lika stort.

Målsättningen med den samhällsekonomiska beräkningen är att visa på storlekseffekten av ökad eller minskad otrygghet. Beräkningarna genomförs med försiktiga antaganden, för att ge en realistisk bild av uppsidan med ökad trygghet och nedsidan med minskad trygghet på samhällsekonomisk nivå. Ett estimat är därmed att scenario 2 minskad trygghet medför -7,75 procent i utländska investeringar i Sverige allt annat lika, medan scenario 3 ökad trygghet medför +7,75 procent i utländska investeringar i landet. Dessa är approximativa siffror, men samtidigt förankrade i estimat från aktuell forskning. I praktiken handlar det om kvalificerade bedömningar om storlekseffekten, på basis av bästa tillgängliga kunskap och med försiktiga estimat i beräkningarna.

En analys har genomförts kring nivån av utländska direktinvesteringar (FDI) i Sverige baserat på data från SCB för åren 2014 till 2022 (senast tillgängliga data, SCB: Utländska direkta investeringar i Sverige, nettotransaktion, mkr efter land och år) och siffrorna har inflationsjusterats till augusti 2023 års kronkurs (SCB Prisomräknaren).

Som visas i figur 7 förväntas nivån av utländska direktinvesteringar i Sverige vara 668 miljarder kronor (augusti 2023 års kronkurs) år 2030 om utvecklingen sker i linje med den tidigare trenden, enligt normalscenario. I scenario 2 där minskad trygghet gör att Sverige upplevs som mindre attraktivt för internationella direktinvesteringar, minskar nivån med 52 miljarder kronor till 616 miljarder. I scenario 3 där ökad trygghet gör Sverige mera attraktivt, ökar nivån till 720 miljarder kronor. Det rör sig om en skillnad på 104 miljarder kronor i utländska direktinvesteringar år 2030, mellan scenariot där minskad trygghet gör Sverige mindre attraktivt och scenariot där ökad trygghet gör Sverige mera attraktivt.

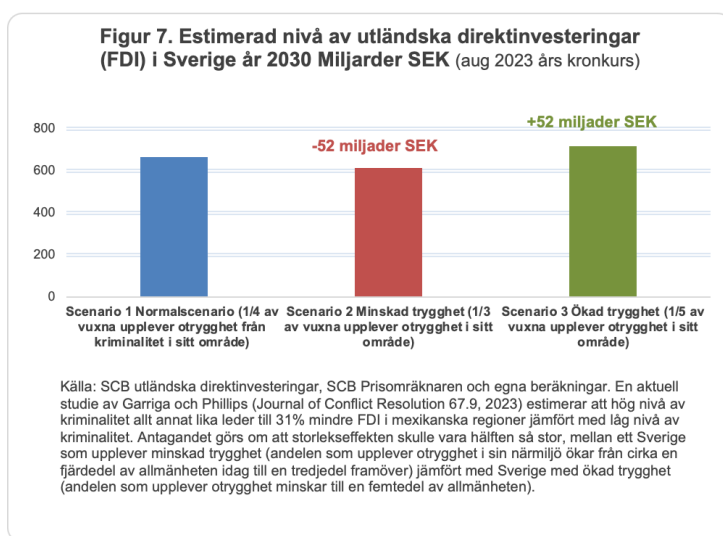
Det är alltid svårt att sia om framtiden, samtidigt är de siffror som presenteras baserade på försiktiga antaganden. Det är ett rimligt utfall att skillnaden mellan ett tryggare och mindre tryggt Sverige år 2030 motsvarar 104 miljarder kronor i utländska investeringar. Detta är en illustration på hur samhällsekonomin tjänar på en utveckling mot ökad trygghet i Sverige. Om Sverige genom att utvecklas mot högre nivå av trygghet kan bli mera attraktivt för internationella investeringar, kommer resultatet att bli ökad jobbtillväxt och stärkt ekonomisk utveckling. Detta är ett bland flertal samhällsekonomiska vinster som ökad trygghet kan medföra för Sverige. Visionen om ett tryggare Sverige 2030 är värd att kämpa för. Genom att gradvis bygga kunskap kring de samhällsekonomiska vinster som ökad trygghet medför, vill Säkerhetsföretagen bidra till ökad förståelse för samhällsnyttan med trygghet.

Källor:

Brown Leanora & Hibbert Keva. 2017. "The Effect of Crime on Foreign Direct Investment: A Multi-Country Panel Data Analysis." *The Journal of Developing Areas* 51 (1): 295-307.

Blanco Luisa R., Ruiz Isabel & Wooster Rossitza B. 2019. "The Effect of Violent Crime on Sector-Specific FDI in Latin America." *Oxford Development Studies* 47 (4): 420-34.

Garriga, Ana Carolina, & Brian J. Phillips. "Organized crime and foreign direct investment: Evidence from criminal groups in Mexico." *Journal of Conflict Resolution* 67.9 (2023): 1675-1703.

Bilaga 1 – Frågorna

1. Hur har företagets verksamhet utvecklats de senaste tre månaderna?

Förbättrats/oförändrad/försämrats

2. De totala kostnaderna för verksamheten har de senaste 3 månaderna

Ökat/minskat

3. Efterfrågan på företagets tjänster har de senaste 3 månaderna

Ökat/oförändrat/minskat

4. Volymen på ineliggande uppdrag för sålda tjänster bedöms för närvarande

Förhållandevis stor/för liten

5. Försäljningspriserna har för sålda tjänster de senaste 3 månaderna

Ökat/oförändrat/minskat

6. Om ökat/minskat i fråga 5: Vilken var den viktigaste orsaken till att försäljningspriserna ändrades för sålda tjänster senast?

Förändrade priser hos konkurrenterna/förändrade inhemska kostnader/annan faktor

7. Volymen på ineliggande uppdrag för sålda produkter bedöms för närvarande

Förhållandevis stor/lagom/för liten

8. Försäljningspriserna för sålda produkter har de senaste 3 månaderna

Ökat/oförändrade/minskat

9. Om ökat/minskat i frågan ovan: Vilken var den viktigaste orsaken till att försäljningspriserna för sålda produkter ändrades senast?

Förändrade priser hos konkurrenterna/förändrade inhemska kostnader/annan faktor

10. Lönsamheten är för närvarande

God/Tillfredsställande/Dålig

11. Antalet anställda har de senaste tre månaderna

Ökat/oförändrat/minskat

12. Har företaget för närvarande brist på personal?

Ja/nej

13. Om efterfrågan ökar kan företagen höja produktionen med befintliga resurser?

Ja/nej

14. Om ja på förra frågan, hur många procent?

Ange ditt svar

15. Trängsta sektorn för företagets verksamhet är för närvarande (endast ett alternativ?)

Ingen trång sektor/otillräcklig efterfrågan/brist på arbetskraft/brist på lokaler och/eller utrustning/finansiella restriktioner/andra faktorer

16. Efterfrågan på företagets tjänster väntas de närmaste 3 månaderna

Öka/oförändrat/minska

17. Försäljningspriserna väntas de närmaste 3 månaderna

Öka/oförändrat/minska

18. Antalet anställda väntas de närmaste tre månaderna

Öka/oförändrat/minska

19. Efterfrågan på företagets tjänster väntas på 6 månaders sikt

Öka/oförändrat/minska

20. Hur många procent tror ni att priserna kommer att öka/minska de närmaste 12 månaderna?

Ange ditt svar

22. Att finansiera företagets verksamhet är för närvarande

Avsevärt svårare än normalt/svårare än normalt/ungefär som normalt

23. Om svårare/lättare beror det främst på

Högre/lägre upplåningskostnader för banklån/Sämre/bättre möjligheter att få banklån/Sämre/bättre möjligheter att finansiera med eget kapital/Högre/lägre kostnader för finansiering genom företagsobligationer eller liknande/andra faktorer